

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubora Šeba a sudkýň JUDr. Evy Sakálovej a JUDr. Edity Bakošovej, v právnej veci žalobkyne **Z. G.**, bývajúcej v L., zastúpenej JUDr. J. V., advokátom so sídlom vo V., proti žalovanému **JUDr. O. Z.**, so sídlom v B., správcovi konkurznej podstaty úpadcu Ing. K. G. – F., s posledným miestom podnikania v L., **o zrušenie uznesenia o schválení súdneho zmieru**, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 5 C 119/2009, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 1. marca 2011 sp. zn. 14 Co 157/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou podanou na Okresnom súde Lučenec 15. júna 2009 sa žalobkyňa domáhala proti žalovanému zrušenia uznesenia Okresného súdu Lučenec z 30. júna 2006 č.k. 6 C 88/2003-331, právoplatného 5. októbra 2006, ktorým súd schválil zmier ohľadom vypořádania bezpodielového spoluvlastníctva (ďalej len „BSM“) medzi žalobcom (v tomto konaní žalovaným) a žalovanou (v tomto konaní žalobkyňou) v tomto znení: „Žalobca nadobúda do výlučného vlastníctva nehnuteľnosti vedené Správou katastra Lučenec na LV č. X., pozemok - zastavané plochy a nádvoria, parcela č. X. o výmere X. m², pozemok - zastavané plochy a nádvoria, parcela č. X. o výmere X. m², rodinný dom,

súpisné č. X. na parcele č. X.. Na LV č. X. pozemok - zastavané plochy a nádvoría, parcela č. X. o výmere X. m², pozemok - zastavané plochy a nádvoría, parcela č. X. o výmere X. m², pozemok - záhrady, parcela č. X. o výmere X. m², pozemok - zastavané plochy a nádvoría, parcela č. X. o výmere X. m², pozemok - zastavané plochy a nádvoría, parcela č. X. o výmere X. m², pozemok - záhrady, parcela č. X. o výmere X. m², pozemok - zastavané plochy a nádvoría, parcela č. X. o výmere X. m², pozemok - zastavané plochy a nádvoría, parcela č. X. o výmere X. m², garáž - parcela č. X., rodinný dom, súpisné č. X. na parcele č. X., rodinný dom, súpisné č. X. na parcele č. X.. Na LV č. X. pozemok - zastavané plochy a nádvoría, parcela č. X. o výmere X. m², pozemok - zastavané plochy a nádvoría, parcela č. X. o výmere X. m², pozemok - zastavané plochy a nádvoría, parcela č. X. o výmere X. m², rodinný dom, súpisné č. X. na parcele č. X.. Žalobca sa zaväzuje zaplatiť žalovanej sumu 1.000.000,- Sk ako protihodnotu z vypořiadaného BSM, a to 500.000,- Sk v lehote do 7 dní od obdržania finančných prostriedkov zo speňaženia nehnuteľností zapísaných na LV č. X. a LV č. X., nachádzajúcich sa v L., 500.000,- Sk v lehote do 7 dní od obdržania finančných prostriedkov zo speňaženia nehnuteľností zapísaných na LV č. X., nachádzajúcich sa v L., na číslo účtu jej právneho zástupcu. Účastníci konania prehlasujú, že uzatvorením tohto zmluvy sú vypořiadané všetky práva a povinnosti vyplývajúce z BSM a tiež pohľadávok a záväzkov vzniknutých počas trvania BSM a žiadne ďalšie nároky z tohto titulu voči sebe nemajú. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Žalobca je povinný zaplatiť na súdnom poplatku sumu 17.620,- Sk v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia. Žalovaná je povinná zaplatiť na súdnom poplatku sumu 17.620,- Sk v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia. Súdny poplatok zaplatený v kolkových známkach bude po právoplatnosti tohto uznesenia vrátený žalobcovi vo výške 500,- Sk prostredníctvom Daňového úradu v Lučenci.“ (ďalej len „uznesenie o schválení zmluvy“). Žalobkyňa zmluvu schválenú súdom v tomto znení považovala za neplatnú podľa hmotného práva, pretože ním nebolo vypořiadané celé BSM, do ktorého patrili i ďalšie hnutelné a nehnuteľné veci, pohľadávky a záväzky, nadobudnuté, resp. vzniknuté počas trvania manželstva a dohodnutá peňažná suma, ktorá jej mala byť vyplatená, vyplatená nebola a navyše nepredstavovala ani 10 % z hodnoty celého BSM, čím došlo podľa jej názoru k porušeniu § 150 Občianskeho zákonníka.

o schválení zmluvy zrušil. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Žalovaného zaviazal k povinnosti zaplatiť na súdnom poplatku na účet Okresného súdu Lučenec 199,- Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že do BSM patrili i ďalšie nehnuteľné a hnutel'né veci nadobudnuté žalobkyňou a jej bývalým manželom počas trvania manželstva zo spoločných finančných prostriedkov. Pokiaľ účastníci konania vo veci vyporiadania BSM navrhli schválenie zmluvy o vyporiadaní BSM tak, že tento zmluv neobsahoval podstatnú časť vecí patriacich do BSM, ktorý návrh zmluvy súd schválil, taký zmluv je podľa okresného súdu v rozpore s právnymi predpismi a nebolo ho možné schváliť. Právne svoje rozhodnutie okresný súd odôvodnil § 99 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) a § 143, § 149 ods. 1 a § 150 Občianskeho zákonníka. Okresný súd účastníkom náhradu trov konania nepriznal s odôvodnením, že žalobkyňa sa nedomáhala tejto náhrady. Pretože žalobkyňi bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, k povinnosti zaplatiť súdny poplatok okresný súd zaviazal žalovaného.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 1. marca 2011 sp. zn. 14 Co 157/2010 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalovanému náhradu trov prvostupňového a druhostupňového konania nepriznal. Krajský súd vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, na zistený skutkový stav aplikoval rovnako ako súd prvého stupňa § 99 O.s.p. a § 143, § 149 ods. 1 a § 150 Občianskeho zákonníka. Ustanovenia § 149 Občianskeho zákonníka však právne vyložil inak. Podľa názoru odvolacieho súdu pri vyporiadaní BSM Občiansky zákonník preferuje dohodu manželov (§ 149 Občianskeho zákonníka). Pokiaľ sa BSM vyporiadava dohodou, uplatňuje sa pri jej uzavieraní dispozitívna voľnosť účastníkov občianskoprávných vzťahov. Preto dohoda o vyporiadaní BSM, ktorou jeden z účastníkov nadobudne podstatne menší podiel, prípadne nedostane nič, nie je neplatná pre rozpor s § 150 Občianskeho zákonníka. Na podporu svojho právneho názoru poukázal na rozsudok NS ČR z 31. júla 2000 sp. zn. 22 Cdo 726/1999, rozsudok NS ČR z 9. septembra 2003 sp. zn. 22 Cdo 1283/2003 a rozsudok NS ČR z 24. júla 2007 sp. zn. 26 Odo 1279/2005. Zároveň uviedol, že nemožno ani vylúčiť, aby k dohode o vyporiadaní bola pripojená doložka, že účastníci nemajú voči sebe ďalšie nároky vyplývajúce z BSM. Takouto doložkou účastníci prejavujú, že obaja uznávajú, že vyporiadanie sa týkalo všetkých vecí, ktoré ako spoločné existovali v čase zániku BSM, teda aj vecí v dohode neuvedených, a že obidvaja súhlasia s tým, že tieto veci pripadnú do výlučného vlastníctva toho z nich, u koho v čase uzavretia dohody boli a že sa navzájom

vzdávajú práv, ktoré vyplývajú z bezpodielových vzťahov pokiaľ ide o tieto veci s poukazom na rozhodnutie NS ČSR sp. zn. 3 Cz 23/1974 a R 62/1974. Na základe uvedeného mal odvolací súd za to, že zmier schválený súdom nie je v rozpore s ustanoveniami Občianskeho zákonníka o vyporiadaní BSM tak ako bol koncipovaný vo výroku uznesenia o schválení zmiernu s doložkou, v ktorej účastníci prehlásili, že uzatvorením zmiernu sú vyporiadané všetky práva a povinnosti vyplývajúce z BSM a tiež pohľadávok a záväzkov vzniknutých počas trvania BSM a žiadne ďalšie nároky z tohto titulu voči sebe nemajú. Námietku žalobkyne, že žalovaný súdom schválenú dohodu nesplnil a nevyplatil jej dohodnutú čiastku podľa schváleného zmiernu považoval za právne bezvýznamnú, z dôvodu, že táto skutočnosť nemá na platnosť dohody žiadne právne účinky. O náhrade trov prvostupňového aj druhostupňového konania rozhodol odvolací súd tak, že žalovanému náhradu týchto trov konania nepriznal, nakoľko žalovaný ich náhradu nepožadoval.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala dovolanie žalobkyňa podľa § 238 ods. 1 O.s.p. z dôvodu nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.) a nesprávneho právneho posúdenia otázky platnosti preskúmaného zmiernu podľa hmotného práva odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Podľa názoru žalobkyne, keď bolo v konaní pred súdom prvého stupňa vykonaným dokazovaním preukázané, že súdom schválený zmier, na základe ktorého mal žalovaný zaplatiť žalobkyni dohodnutú peňažnú sumu, sa nerealizoval, táto peňažná suma jej vyplatená nebola a predmetom zmiernu neboli všetky hnutelné a nehnuteľné veci a záväzky patriace do BSM, bolo preukázané, že súdom schválený zmier je podľa hmotného práva neplatný s poukazom na § 99 O.s.p. v spojení s § 53 ods. 1 a 2 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a § 150 Občianskeho zákonníka, vychádzajúc zo zásady, že podiely oboch manželov sú pri vyporiadaní BSM rovnaké. Uviedla, že doložka v súdom schválenom zmiernu, ktorou účastníci zmiernu prehlásili, že jeho uzatvorením sú vyporiadané všetky práva a povinnosti vyplývajúce z BSM a tiež pohľadávok a záväzkov vzniknutých počas trvania BSM a žiadne ďalšie nároky z tohto titulu voči sebe nemajú, sa vzťahuje len na majetok, ktorý bol zahrnutý a vyporiadaný v súdom schválenom zmiernu a netýka sa majetku, ktorý do neho zahrnutý nebol a nevyporiadal sa. V dovolaní žalobkyňa ďalej s poukazom na § 153 ods. 2 O.s.p. uviedla, že súd môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú, iba vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu alebo ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi, pričom bližšie nekonkretizovala

vplyv tohto ustanovenia na preskúvanú vec. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhla rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 a 2 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. viazaný rozsahom dovolania i uplatnenými dovolacími dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež inými vadami len vtedy, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Zákonné ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

So zreteľom na obsah dovolania, dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní (ne)došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné právo, ktoré mu právny poriadok priznáva.

V danej veci dovolateľka odňatie možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) videla v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, v jeho nedostatočnom odôvodnení, keď odvolací súd podľa jej názoru poukázal len na prehlásenie účastníkov, že uzatvorením zmieru sú vyporiadané všetky práva a povinnosti vyplývajúce z BSM a tiež pohľadávok a záväzkov vzniknutých počas trvania BSM a žiadne ďalšie nároky z tohto titulu voči sebe nemajú a na základe tohto prehlásenia rozhodol.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p., ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p., v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

V posudzovanom prípade odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa tak, že žalobu zamietol. Zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nahrádza v celom rozsahu rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa názoru dovolacieho súdu obsahuje všetky náležitosti rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd jednak v odôvodnení svojho

rozhodnutia uviedol čoho sa domáhala žalobkyňa a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril žalovaný, ako a z akých dôvodov rozhodol súd prvého stupňa, v akom rozsahu a z akých dôvodov podal žalovaný odvolanie, ako sa k odvolaniu vyjadrila žalobkyňa, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil (pozn. odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, ktoré skutkové zistenia ani účastníci nenamietali – vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu, podanie návrhu na vyporiadanie BSM správcom konkurznej podstaty úpadcu, uzatvorenie dohody medzi účastníkmi tohto konania a jej schválenie súdom formou uznesenia a preukázanie, že predmetom dohody neboli všetky veci a záväzky patriace do BSM) i ako vec (súdom schválený zmier, vrátane jeho doložky obsahujúcej prehlásenie účastníkov uzatvoreného zmieru) právne posúdil s uvedením príslušných právnych ustanovení, ich citáciou ako i výkladom rozhodného ustanovenia § 149 Občianskeho zákonníka a s poukazom na súvisiacu judikatúru.

Na základe uvedeného dovolací súd konštatuje, že namietaný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.) nie je daný.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadať aj vtedy, ak nie je dovolaním namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmatečnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Existencia tejto vady nevyšla v dovolacom konaní najavo ani nebola dovolateľkou namietaná.

Dovolateľka namietala, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). V ďalšom sa dovolací súd zameril na posúdenie danosti tohto dovolacieho dôvodu.

Nesprávnym právnym posúdením veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právnym predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil.

Predmetom konania v preskúmvanej veci bolo zrušenie uznesenia o schválení zmieru

(vyhláseného v konaní o vyporiadanie BSM) pre neplatnosť zmluvy podľa hmotného práva z dôvodu, že predmetom dohody (zmluvy) neboli všetky hnutelné a nehnuteľné veci, práva a záväzky patriace do BSM a žalobkyni nebola žalovaným vyplatená dohodnutá peňažná suma.

Podľa § 206 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii, konkurzy a vyrovnania vyhlásené alebo povolené pred účinnosťou tohto zákona, ako aj právne vzťahy s nimi súvisiace sa spravujú podľa doterajších právnych predpisov. Týmto predpisom je zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ďalej len „zákon č. 328/1991 Zb.“).

Podľa § X. ods. 5 zákona č. 328/1991 Zb. v znení účinnom v čase vyhlásenia konkurzu, účinky vyhlásenia konkurzu nastanú dňom vyvesenia uznesenia na úradnej tabuli súdu. Týmto dňom sa dlžník stáva úpadcom. Podľa § 14 ods. 1 písm. k/ zákona č. 328/1991 Zb. má vyhlásenie konkurzu i ten účinok, že zaniká úpadcovo BSM a do podstaty patrí aj tá jeho časť, s ktorou úpadca podnikal. Podľa § 26 ods. 1 a 2 zákona č. 328/1991 Zb., ak došlo vyhlásením konkurzu k zániku BSM alebo ak sa pri vyhlásení konkurzu už predtým zaniknuté úpadcovo BSM nevyporiadalo, treba vykonať jeho vyporiadanie. Správca je oprávnený vykonať vyporiadanie BSM zaniknutého vyhlásením konkurzu namiesto úpadcu, včítane podania návrhu na vyporiadanie tohto BSM súdom. Dohodu o vyporiadaní BSM je správca oprávnený uzavrieť len vo forme zmluvy schváleného súdom.

Podľa § 99 ods. 1 veta prvá, ods. 2 veta prvá a ods. 3 O.s.p., v znení účinnom do 31. novembra 2011, ak to povaha vecí pripúšťa, môžu účastníci skončiť konanie súdnym zmluvou. Súd rozhodne o tom, či zmluva schvaľuje; neschvaľuje, ak je v rozpore s právnymi predpismi. Schválený zmluva má účinky právoplatného rozsudku. Rozsudkom však môže súd zrušiť uznesenie o schválení zmluvy, ak je zmluva podľa hmotného práva neplatná. Návrh možno podať do troch rokov od právoplatnosti uznesenia o schválení zmluvy.

Podľa § 143 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy a jeho schválenia súdom, v BSM je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou

vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnomu nástupcovi pôvodného vlastníka. Podľa § 149 ods. 1 až 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmieru a jeho schválenia súdom, ak zanikne BSM, vykoná sa vyporiadanie podľa zásad uvedených v § 150. Ak dôjde k vyporiadaniu dohodou, sú manželia povinní vydať si na požiadanie písomné potvrdenie o tom, ako sa vyporiadali. Ak sa vyporiadanie nevykoná dohodou, vykoná ho na návrh niektorého z manželov súd. Ak do troch rokov od zániku BSM nedošlo k jeho vyporiadaniu dohodou alebo ak BSM nebolo na návrh podaný do troch rokov od jeho zániku vyporiadané rozhodnutím súdu, platí, pokiaľ ide o hnutelné veci, že sa manželia vyporiadali podľa stavu, v akom každý z nich veci z BSM pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti výlučne ako vlastník používa. O ostatných hnutelných veciach a o nehnuteľných veciach platí, že sú v podielovom spoluvlastníctve a že podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké. To isté platí primerane o ostatných majetkových právach, ktoré sú pre manželov spoločné. Podľa § 149 ods. 5 Občianskeho zákonníka, účinného od 1. novembra 2008 v spojení s § 879j Občianskeho zákonníka, ak sa po vyporiadaní BSM rozhodnutím súdu alebo dohodou objaví majetok, ktorý nebol zahrnutý v rámci vyporiadania, platí preň domnienka uvedená v odseku 4. Podľa § 879j Občianskeho zákonníka, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2008; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 2008 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov. Podľa § 150 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmieru a jeho schválenia súdom, pri vyporiadaní sa vychádza z toho, že podiely oboch manželov sú rovnaké. Každý z manželov je oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok, a je povinný nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho ostatný majetok. Ďalej sa prihliadne predovšetkým na potreby maloletých detí, na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu, a na to, ako sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí. Pri určení miery pričinenia treba vziať tiež zreteľ na starostlivosť o deti a na obstarávanie spoločnej domácnosti.

V preskúmvanej veci z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyplynulo, že uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. januára 2002 č.k. X.-24K 298/1 bol vyhlásený konkurz na majetok bývalého manžela žalobkyne (úpadcu), ktoré uznesenie bolo i v tento deň vyvesené na úradnej tabuli súdu; úpadca bol v čase vyhlásenia konkurzu ženatý so žalobkyňou a ich BSM nebolo zrušené; správca úpadcu podal na Okresnom súde Lučenec 19. júna 2003 návrh na vyporiadanie BSM, v ktorom konaní bol 30. júna 2006 uzavretý ohľadom vyporiadania BSM medzi účastníkmi zmier (s vyššie uvedeným obsahom), ktorý bol v tento deň uznesením Okresného súdu Lučenec i schválený a 5. októbra 2006 nadobudol právoplatnosť; návrh na zrušenie uznesenia o schválení zmiernosti tak bol podaný v zákonom ustanovenej trojročnej lehote 15. júna 2009.

Žalobkyňa v dovolaní namietala neplatnosť zmiernosti podľa hmotného práva, ktorú neplatnosť videla v tom, že ním neboli vyporiadané všetky hnutelné a nehnuteľné veci, práva a záväzky patriace do BSM a nebola jej žalovaným vyplatená dohodnutá peňažná suma, čím došlo k porušeniu § 150 Občianskeho zákonníka.

Túto námietku žalobkyne dovolací súd nepovažoval za dôvodnú. Podľa predchádzajúcej judikatúry bolo vyporiadanie BSM dohodou platné len vtedy, keď sa týkalo všetkých vecí patriacich do tohto majetkového spoločenstva. Avšak od účinnosti novely Občianskeho zákonníka zákonom č. 131/1982 Zb. (1. apríla 1983) sa objavili argumenty, že nie je účelné postupovať podľa dovtedajšej súdnej praxe a právna teória pripúšťala výklad, podľa ktorého dohoda o čiastočnom vyporiadaní BSM je platná. Predovšetkým k uvedenému odklonu došlo z dôvodu presadzovania vôle účastníkov vykonať vyporiadanie aj len k jednotlivým veciam patriacim do BSM (čiastočná dohoda) a tiež v súvislosti s doplnením § 149 Občianskeho zákonníka o ods. 4 z dôvodu právnej istoty a bezpečnosti občianskoprávných vzťahov. Touto novelou Občiansky zákonník ustanovil trojročnú lehotu, v ktorej účastníci môžu predmet BSM vyporiadať dohodou alebo podať návrh na súd. Ak táto lehota márne uplynie, nastanú zákonné účinky vyporiadania uvedené v § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Jedným z predpokladov, aby nastali tieto účinky je existencia nevyporiadaného majetku, ktorý tvoril BSM, a to buď celého BSM alebo jeho časti. Márnym uplynutím trojročnej zákonnej lehoty od zániku BSM sa tak uplatní právny režim tohto ustanovenia Občianskeho zákonníka (nevyvrátiteľná právna domnienka) nielen v prípade, keď v tejto lehote nedošlo k jeho vyporiadaniu dohodou alebo ak BSM nebolo na návrh podaný do troch rokov od jeho zániku vyporiadané rozhodnutím

súdu, ale aj na tú časť nevyporiadaného majetku, ktorý sa nezahrnul do súdneho rozhodnutia alebo do dohody účastníkov. V súlade s ustanovením § 149 Občianskeho zákonníka i v takomto prípade je potrebné mať za to, pokiaľ ide o hnutelné veci (nezahrnuté do dohody), že tieto pripadnú tomu z manželov, ktorý ich pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti výlučne ako vlastník používa. O ostatných hnutelných veciach a o nehnuteľných veciach a majetkových právach (nezahrnutých do dohody) treba mať obdobne za to, že sú v podielovom spoluvlastníctve a že podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké. Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je potrebné rešpektovať vôľu strán, ktoré sú ochotné uzavrieť dohodu týkajúcu sa aj vyporiadania jednotlivých vecí, resp. časti majetku patriaceho do BSM, a to bez ohľadu na zásady uvedené v § 150 Občianskeho zákonníka. Tieto sa totiž použijú v prípade, keď medzi účastníkmi k dohode nedôjde a je podaný návrh na vyporiadanie BSM súdom, ako i v prípade, keď účastníci sa v uzatvorenej dohode uvedenými zásadami riadia a nedohodnú sa inak. Uvedené ustanovenie sa však neuplatní v prípade, keď sa účastníci dohodnú inak. Občiansky zákonník, pripúšťajúc dohodu a umožňujúc účastníkom dohodnúť sa o vyporiadaní BSM, tak umožňuje odchýliť sa od ustanovenia § 150 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ je totiž BSM vyporiadávané dohodou, uplatňuje sa pri jej uzatváraní dispozitívna voľnosť účastníkov občianskoprávnych vzťahov. Preto dohoda o vyporiadaní BSM, ktorou i prípadne jeden z účastníkov nadobudne podstatne menší podiel, prípadne nenadobudne nič, ani dohoda, ktorá sa netýka celého majetku, ktorý bol v BSM, nie je neplatná pre rozpor s § 150 Občianskeho zákonníka. Vychádza sa totiž z vôle účastníkov ako má byť vyporiadané zaniknuté BSM a pokiaľ dôjde k zhode vôle oboch účastníkov, nemožno dohodu neskôr považovať za neplatnú pre rozpor s § 150 Občianskeho zákonníka. Nemožno ani vylúčiť, že k dohode účastníci pripoja prehlásenie o tom, že nemajú voči sebe ďalšie nároky z BSM (porovnaj rozhodnutie NS ČR z 31. júla 2000 sp. zn. 22 Cdo 726/1999, rozhodnutie NS ČR z 9. septembra 2003 sp. zn. 22 Cdo 1283/2003, R 62/1974). Najvyšší súd Slovenskej republiky dopĺňa, že ustanovenia § 150 Občianskeho zákonníka sa nakoniec nepoužije ani v prípade, že v zákonom ustanovenej lehote nedôjde k dohode, ani nie je podaný návrh na vyporiadanie BSM na súde. Potom bez ohľadu na zásady uvedené v § 150 Občianskeho zákonníka platí nevyvrátiteľná právna domnienka ohľadom vyporiadania BSM uvedená v § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje i na novelu Občianskeho zákonníka účinnú od 1. novembra 2008, ktorou bolo doplnené ustanovenie § 149 o nový odsek

5, podľa ktorého sa jednoznačne ustanovilo, že ak sa po vyporiadaní BSM rozhodnutím súdu alebo dohodou objaví majetok, ktorý nebol zahrnutý v rámci vyporiadania, platí preň domnienka uvedená v odseku 4. Podľa dôvodovej správy k tejto novele, cieľom navrhovanej právnej úpravy je jednak určiť pravidlá vyporiadania BSM bývalých manželov v prípadoch, že sa objaví majetok, ktorý nebol predmetom vyporiadania či už dohodou alebo rozhodnutím súdu a jednak zjednodušiť rozhodovanie súdov o majetku, ktorý nebol predmetom dohody alebo rozhodnutia súdu, nakoľko sa na takýto majetok podľa tohto ustanovenia vzťahuje obdobne zásada vyporiadania BSM v zmysle nevyvrátiteľnej právnej domnienky zakotvenej v § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka.

V preskúvanom prípade je potrebné navyše vzhľadom na osobitnú situáciu (prebiehajúci konkurz na majetok úpadcu) prihliadať i na ustanovenia zákona č. 328/1991 Zb., ktorý okrem iného ustanovuje napríklad i ten účinok vyhlásenia konkurzu, že zaniká úpadcovo BSM a do podstaty patrí aj tá jeho časť, s ktorou úpadca podnikal (§ 14 ods. 1 písm. k/ zákona č. 328/1991 Zb.). V prípade, že časť BSM je zahrnutá do podstaty, potom podľa § 19 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb., ak sú pochybnosti, či vec patrí do podstaty, zapíše sa do súpisu podstaty s poznámkou o nárokoch uplatnených inými osobami alebo s poznámkou o iných dôvodoch, ktoré spochybňujú zaradenie veci do súpisu s následným postupom podľa zákona č. 328/1991 Zb.

Pokiaľ dovolateľka dôvod neplatnosti zmiaru podľa hmotného práva videla aj v nevyplatení jej dohodnutej peňažnej sumy na základe súdom schváleného zmiaru, uvedená skutočnosť, ktorá nastala po uzavretí zmiaru nie je skutočnosťou, ktorá by mala vplyv na platnosť zmiaru pre jeho rozpor s hmotným právom v čase jeho uzavretia a schválenia. Navyše predmetná peňažná suma bola podľa obsahu spisu žalobkyni správcom vyplatená, hoci na základe prebiehajúceho exekučného konania proti žalobkyni ako proti povinnej nebola vyplatená priamo jej, ale oprávnenej z exekučného titulu, voči ktorej mala žalobkyňa povinnosť uvedenú sumu zaplatiť.

Nakoniec nie je dôvodnou ani námietka žalobkyne týkajúca sa procesného ustanovenia § 153 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého súd môže prekročiť návrhy

účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú, iba vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu alebo ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa uvedenou námietkou bližšie nezaoberal z dôvodu, že v zákonnej lehote sa na súde možno domáhať zrušenia rozhodnutia o schválení zmiernosti len z dôvodu jeho neplatnosti podľa hmotného práva a nie podľa procesného práva.

Na základe uvedeného, keď jednak Občiansky zákonník umožňoval uzavretie dohody o vyporiadaní BSM správcom vo forme súdom schváleného zmiernosti a jednak súdom schválený zmiernosti nie je na základe vyššie uvedeného v rozpore s hmotným právom (príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka), je zrejmé, že rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne správne. Dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v posudzovanej veci tak nie je daný.

So zreteľom na vyššie uvedené, keď dovolateľka napadla dovolaním vecne správny rozsudok odvolacieho súdu, v konaní neboli zistené vady uvedené v § 237 O.s.p. a konanie nie je postihnuté ani inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, Najvyšší súd Slovenskej republiky jej dovolanie ako nedôvodné zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

Dovolací súd nepriznal v dovolacom konaní úspešnému žalovanému náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p.), pretože žalovanému žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. augusta 2013

JUDr. Ľubor Š e b o, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková